

SZÉKELYFÖLD

Meil. drb. k16.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. Julius 27.

Csütörtök.

XXIV. évfolyam. 60. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetmények külön díjtétele szerint.
Nyílttér sora 80 fillér.
A hirdetmények s nyílt erek díja előre fizetendő.

Az idők jele.

Igen sok vármegyei törvényhatóság közgyűlésén foly már a tanácskozás a mai politikai helyzetben, az alkotmány védelme érdekében és nemzeti ellentállás szempontjából követendő magatartás felett.

Elhangzottak az igaz hazafiságtól duzzadó indítványok. Következtek az indítványt megokoló lelkes beszédek. A közhangulat lelkes, a kedélyek izgatottak voltak. A közgyűlések egyeteme, mint egy ember foglalt állást az indítvány mellett; emlékeztetvén a történelmi nevezetességű „Vitám et sanguinem” és a „Megadjuk” országgyűlési jelenetekre.

Ha e közben egy-egy hang hallatszott, mely egyszerű negatívóval kezdve akarta az indítványt kiegészíteni; a negatívóval fogva ez az idegen hang annyira tűzbe hozta az amugy is izgalomtól forrongó szenvedélyeket, hogy e hang hallatóját mielőtt még szándékát kifejezhette, álláspontját hifejthette volna, a közgyűlési tereméből izgalmas jelenetek közben — brevi manu — eltávolították. És a jelen volt komoly hazafiak ujongtak örömeikben, hogy az általános lelkesedésbe nem illő hang hallatóját a tereméből eltávolították.

Ilyenekből kifolyólag a történetek után bizton állítjuk, s az ország lelkesedéséből konstatáljuk, hogy a szenvedélyek izgatottak, a honfi tűz szikrát kapott és csak egy kis szellő kell, hogy lángra gyuljon.

Köztudomásu, hogy a nemzet és uralkodója a saját követeléseikben csaknem az utolsó pontig jutottak. A teljes szakítástól alig tartja vissza valami e két tényezőt. E közben mindkét részről a visszavonulás utjai csaknem teljesen el vannak vágva. Elfog az aggodalom, ha arra gondolunk, hogy hová fog fejlődni végeredményében e konfliktus akkor, a mikor nemzet és uralkodója között ennyire kiélesedtek az ellentétek.

Az idők jele, ami e törvényhatósági közgyűléseken történt. Meg kell, hogy tanítsa a nemzet vezéreit a böles mérsékletre, mert a nemzet lázban ég. — Egy elhibázott lépés elégséges a legnagyobb bonyodalmak előidézésére.

Viszont szolgáljanak az idők jeléül ez események azok részére is, kik öreg királyunkat veszik körül és tanácsaikkal látják el, legkivált pedig Bécs, — honnan magyar nemzet-ellenes tendenciákkal irányítják az eseményeket, — vegyen tudomást a történetek felől s ahoz mértén igyekezzenek munkálni a helyzet kialakulásán, hogy végre teljesedjenek a nemzet jogos követelései.

A nemzet egyik vezére már hallatta intó szavát, mely böles mérsékletre buzdít.

Küvessük ezt mindnyájan. Nemzet és uralkodója közös elhatározással és őszinte jóindulattal lépjenek ez utra, mert egyedül csak a böles mérséklet és kölcsönös

megértés mellett vezet ki az elmérgesedett bonyodalmakból.

Értsük meg kölcsönösen az idők jelét s hallgassuk meg a böles mérsékletre intó szót, mert csak így fakadhat üdv e hazára s áldás a nemzetre a hosszas küzdelemből.

Szterényi — államtitkár. A hivatalos lap közli Szterényi Józsefnek a kereskedelmi minisztérium adminisztratív államtitkárrá történt kinevezését. Ez a kinevezés is olyan természetű, hogy kívül esik a mai politikai viszonyok sivárságán, mert Szterényi emelkedéséhez a politikának semmi köze nincs. Szterényi tehetségének, buzgóságának, munkaszeretetének és munkabírájának köszönheti szép karrierjét. Néhai Baross min szter fedezte föl a fiatal újságíróban az alkotó erőt s magához vette a minisztériumba, ahol szokatlan gyorsan emelkedett pályáján. De Szterényi rendkívül sokat is dolgozott minden fokot, a melyet elért, kizárólag magának, tehetségének és munkája értékének köszönhetette mindig.

A válság.

Fordulat a válság ügyében.

Budapest, július 27.

A fővárosi lapok vasárnapi számukban jelentették, hogy a magyar válság kibontakozására nézve legközelebb szenzációs fordulat várható.

Ez értesüléseket megerősíti a „Pester Lloyd” mai esti lapjában megjelent hír, mely szerint bizonyos, hogy legközelebből sikerülni fog kompromisszumot létesíteni a kormánynak a szövetséget ellenzők vezérlő bizottságával. Részt ekek ugyan a kompromisszum módoszataival még nem kerültek nyilvánosságra, mégis a kompromisszum létesülése — írja a „Pester Lloyd” bizonyossá vehető. Vezényleti nyelv kérdésében

szobájában kellemetlen gondolatai vannak. A szubjektivitások is megboesáthatók ilyenkor.

Elmesélem egyik szilveszteri estémét.

Végig jártam az utcát, mintha nekem is menőkém lenne valamelyik jókedvű familiához, hogy lessem az új évbe siető pillanatot. De az agglegényő ilyenkor is a füstös kávéház, melynek mutatós, festett jószága konvencionális mosolylyal fogad, akinek én is néhány banális bókkal tartozom, mely lehet sivárság, vagy gorombaság. Betértem az agglegények tanyájára.

Egyik márvány-asztalnál három fiatalember ült s akit Janinak hívtak azt valami fásult busongás kergette pityókás állapotba. Öklövel csapkodta az asztalt, szeme oly tűzben égett, mint akit egy kis gutaütéstől, vagy deliriumtól kell féltetni. Össze vissza beszélt, sőt néha szitkozódott.

A pincért szólítottam.

— Kik ezek?

— Ez a kettő pintér legény, a részeg: kovács.

— És miért engednek ide eféle alakokat?

— Tünnük kell; a gazdám bora ment a fejükbe, le kell vonnunk a konzekvenciákat. —

— Hát valami gyöngéd utasítás nem tenné meg a hatást.

— Olaj a tűzre. Már a felesége itt járt a kovácsnak, de azóta duhajkodik csak igazán. Szegény asszony, átkozódott, siránkozott, rimánkodott, de mindig hűvös volt. —

TÁRGA.

Honvéd kesergő.

— 1849. Világos után. —

Bujdosója leszek a világnak,
Betejje egy porba hullt virágnak.
Magyarország szabadsága
Letiporva porba, sárba
Ott hervadoz az aradi várba.

Rabja vagyok idegen országnak,
Besoroztak osztrák katonának.
Vidd el szellő üzenetem,
Gyászoljon meg a kedvesem,
Elhervadok a kufsteini várbán.

Lampérth Géza.

Hangulat.

Szívem olyan, mint a falevél,
Nyári nap, ha rátűz, elalél;
Keresi a csöndes félhomályt,
Hol rivalgó fény, zaj sose bánt.

Mit nekem a kapzsi emberek,
Ha befogad árnyas, hűs berek.
Sárgarigó ver fönt a bogon.
Alkonyatkor úgy elhallgatom.

Árva pipacs ottan ácsorog,
Alomteje pillámra csorog.
S félíg önkényt, fél — önkénytelen,
Édes lankadás győz lelkemen.

Esthajnali harmat gyöngye hull,
Az ég alja halkal elpirul,
Csillagos köntösbe öltözik,
Szívembe a béke költözik.

Harmatos virágszál, gyönyörűn,
Egész valóm reszket, úgy örül,
Ha te, szemérmes szűz lilium,
Szerelmesen pihegsz vállamon.

Hattyúformán uszó fellegek
Szeldesik a tenger kék eget,
Hova tűnnek egyre változón?
Tán hogy élek, azt is álmodom.

Lipcey Adám.

Vezeklés.

Irta: Verner Jenő.

Szilveszter este volt. A templomban megkondukt az estharang az ő vigaszos hangjával. Ilyenkor midőn a családok szívét melengeti valamelyes boldog, ünnepies érzés, az agglegényeknek fűtlen

újabb koncessiókat nem fog hozni ugyan Fejérváry, mégis remélni lehet, hogy a tervezett kompromisszumot a szövetséget ellenzők vezérlő bizottsága magáévá teszi.

A kompromisszum híre a tőzsdén rendkívül nagy élénkséget okozott, az értékpapírok ára tetemesen fölment, különösen a magyar földhitel részvények keltek el igen erős magas áron.

Német hang a magyar válságról.

A „Berliner Tageblatt” hasábjain a magyar válságról írt cikket L'vinsohn Arthur, melyben azt mondja, hogy Magyarországon vérmérsékleti forradalom van a legteljesebb mértékben előkészítve. A válság okvetlenül a dinasztia veszteségével fog megoldást nyerni, mert ma már a nemzetiségek föllázításával eredményre kilátás nem lehet.

Az orosz forradalom.

A cár menekülése.

Miklós cár a finn partvidék mentén, Borgo közelében találkozott Vilmos császárral s ez az össze-
jövétel, noha rebesgettek róla jóelőre, nagy feltűnést keltett világszerte, de legkevésbé Pétervárott és Londonban.

Oroszországból az utolsó napokban csak szór-
ványosan jön hír zavargásokról: Odessza környéke most a legveszedelmesebb. Kartamiaszlokában iszonyu vérfürdő volt, amelyen százharmincöt több lázadó földmivest ölték meg a kozákok és sok száz paraszt megsebesült.

A határon nagy események készülnek. A japán hadak már a napokban elhatározó csapatot fog-
nak mérni Linevicsre.

Witte Párisban van és már találkozott a fran-
cia miniszterelnökkel. Párisból még a héten utra kél Witte és megy a washingtoni békekonferenciára.

Ezek a főbb mozzanatai az oroszországi nagy
felfordulásnak.

Székelyföldi ipari akció.

A Székelyföld gazdasági és kulturális megerő-
sítésére a kereskedelmi minisztérium nagyszabású
akciót indít meg, ennek első eredménye és egyúttal a megindítandó akció alapja a népességi és gazda-
sági viszonyait ismertető munka megjelenése, melyet megkapnak az összes székelyföldi képviselők, főis-
pánok, vármegyék, a székely kereskedelmi és iparka-
mara, valamint az Erdélyi Magyar Közművelő-
dési Egylet, végül a Székely Egylet, kiknek, illetve

melyeknek részvételével a kereskedelmi minisztérium
szaktanácsközményt kíván tartani a Székelyföldön
megindítandó ipari akció tárgyában.

A tizenharmadfél nyomtatott ivre terjedő mun-
kának „Ipari akció a Székelyföldön” a címe:

A munka első része a Székelyföld közgazda-
sági leírását, másik része pedig annak iparát egész-
ben a jelenkorig és a székely ipar fejlesztésére vonatkozó
előfeltételeket és javaslatokat ismerteti röviden, tö-
mören.

A négy székely vármegyének fél millió fölül
lakosságát a kedvezőtlen életviszonyok, újabb kere-
seftörzések hiánya bírja kíváncsi tálásra, ezenkívül a
Székelyföldön mindinkább terjednek a nemzetiségek,
mire nézve a fűzet több táblázatos kimutatást közöl,
melyekből végeredményben kitűnik, hogy rövid 25
esztendő alatt 108%-al gyengült ott a magyarsági.

Maga ez az adat is sürgős szükségé teszi,
hogy itt megszűnjön, komoly akció indíttassék meg.

A székelység elszegényedésének főoka — mint
a munka meggyőző adatokkal kimutatja — lakosság
foglalkozásának egyoldalúsága, mely csaknem egye-
dül az erdő- és a mezőgazdaságban keresi boldogu-
lását. Míg ugyanis az országban a népesség 63,5%
foglalkozik mezőgazdasággal, addig ez a szám a
Székelyföldön 77,06 %-a emelkedik, noha nemcsak,
hogy a föld átlagos minősége rosszabb az anyaor-
szágénál, hanem mennyiségére is kevesebb jut itt
belőle fejenként. Magyarországon 135 lélek jut egy
négyzetméter szántóföldre, a Duna-Tiszaközén is
csak 142,2, míg a Székelyföldön 166,6 embert kell
a földnek eltartania. Ehhez járul még a székely
avult gazdálkodási rendszere, és kényes állatállománya,
melynek következtében a székely szántóföld jelen-
tékeny (22%) része ugarterület.

Ez okozza azután, hogy a rendelkezésre álló
munkások a kedvező birtokmegosztási viszonyok,
(de az összes gazdaságok 99 százaléka törve- és
kisbirtok) mellett is a székelyföldi mezőgazdaságból
eredő évi 53,970.513 korona jövedelméből egy-egy
földmivelés után élők lélekre 119,5 korona jut, mely
szám az anyaországban 157,2 korona, noha a fejen-
kénti művelhető terület a Székelyföldön átlag több
(fejenként 3,09 hold), mint az országban (12,89 hold).
A fűzetnek a székely földmivelésről szóló része és a
jövedelem becslése számszerűleg igazolja, hogy a
Székelyföldön nincs túlnépesedés, hanem csak a gaz-
dálkodási rendszer alapos megváltoztatása szükséges,
minek révén jelentékeny és a nép jólétének emel-
kedését nagyban befolyásoló eredményekre van kilátás.

A fűzet harmadik része a székelyföld pénz- és
hitelügyével foglalkozik. Ez a rész igen jellemző,

de egyúttal megrövidített adatot tár fel és mutatja,
hogy a nép elszegényedésének jelentékeny tényezője
az az osztalék-politika, melyet a székely pénzinté-
zetek egy része követ, melylyel szemben kiválóan ér-
vényesül a nemzetiségi bankok tervszerű politikája.

Erre igen érdekes összehasonlítást tesz a munka
34 székely és három nagyszebeni nagy pénzintézet
között.

Ennek az összehasonlításnak meglepő ered-
ménye, hogy míg a 34 székely pénzintézet 8 millió
alaptőke és 48 millió forgatott vagyon mellett 755,701
korona tiszta nyereséget tüntetett fel 1903-ban, addig 3
nagyszebeni nemzetiségi pénzintézet nyolcadfélmillió
korona alaptőke és 134 millió korona forgatott vagyon
mellett csak 669.537 korona jövedelmet mutat ki.

Ilyen körülmények között azután nemcsak,
ha a Székelyföld jelzőlogotérhe évről évre emelkedik

Logterjedelmesebben a fűzet természetesen az
iparral foglalkozik. Sorra veszi a Székelyföld iparát
hajdan és a jelenben, az ipari termelés három faja
a házi-, kis-, és gyáripár szerint csoportosítva.

Csekély, nagyon csekély haladás látszik itt. A
fűzetben ki van mutatva az állam eddigi tevékeny-
sége a székely ipar támogatása körül. Ebből kitű-
nik, hogy a székely iparoktatására tíz év óta majdnem
egy millió koronát, a közvetlen iparfejlesztésre 5
év óta közel ugyanannyit fordított az állam, mely-
ből félmillió a áziiparra, 410.000 K. a kisiparra
jutott; jelentékeny összeg (215.000 K.) fordított
továbbá a székely ifjaknak gyárakban és kisipar-
soknál való elhelyezésének költségeire.

A fűzet számba veszi mindazon előfeltételeket,
melyek a Székelyföld fejlesztendő ipara szempont-
jából számba jöhet, majd iparáganként tárgyalja a
fűzet a fejlesztés eszközeit és módját kiterjeszked-
vén a szükséges anyagi eszközökre is.

Függelékkeppen a fűzet az azonos viszonyok
következtében Brassó megye Hétfalu és Torda-Ara-
nyos megye Torockó vidékét tárgyalja, mindkettőre
nézve kijelölve a segítés módját és a megvalósítás
programját.

A már említett általános javaslatokon kívül a
munka következőket javasolja.

A faiparban: ajtó és ablakgyárt, esetleg szö-
vetkezeti alapon Marosvásárhelyen; középrendű bu-
tor készítésére alkalmas közös műhelyeket, esetleg
szövetkezeteket Kézdivásárhelyen, Kovásznán vagy
Marosvásárhelyen; búkkfából készült ülőbutorok,
valamint székállványok gyártására szolgáló iparte-
lepet a Székelyföld bármely búkkben gazdag vidé-
kén, botgyári vállalatot Csik vármegye erdős részein,
valamint a játékszerek készítését háziipari uton.

A fonó-szövőiparban a már megkezdett ala-

Részvétellel gondoltam az asszonyra, a pincér
pedig folytatta:

— Pedig a durva kovács igazán engedhetett
volna a könyveknek. A majszterné igazán szép fe-
kete szemekkel, sápadt szenvedő arcával olyan szá-
nalomraméltó volt. És a kovács úti, tessék elbűn-
ni. Most is viselte a nyomát a durva öklöknek.
Szerencsére nem merte bántalmazni, mert ezt már
pincér létemre el nem bíztem volna. Közel voltam
hozzá, hogy nehéz szokat vagdoszak a durva kovács
fejéhez, mikor az asszony a négy éhező gyermekét
emlegette, akik elől elissza a kényérnek valót; az
üzletember erősen viaskodott bennem a résztvevő
kebellet. Hogy könyörgött, hogy megkuncorált az
az asszony és hogy nem hallgatott rá a tivornyás
sehonnan! Még a kis fiát is magával hozta az asszony,
a kinek nyári ruha fődte ványadt tagjait, ebből is
meztelenül vigyorgott elő fagyszitta könyöke.

A pincér olyan szívesen beszélt el, mintha
novella író lenne s a Bródy Sándor embereit ol-
vasta volna.

— De nézze pincér, magának van szíve, miért
nem löki ki az ilyen embert, amíg józan, miért át-
tatja el? Végre is az ilyen emberek roajtják a ká-
véház tekintélyét.

— Való. De ha mi kilöjük, putikba megy.
Nálunk legalább urasan veri el a pénzt; aztán
uram, ilyenek után él a kávé, nem a délutáni fe-
kete kávék után. A kovács mesésen tud költeni.
Pedig az asszony megérdemelné, hogy félve őrizze.

— Valószínű, hogy a kovács nem szereti a
feleségét?

— Az bizonyos. (A pincér szerette a határo-

zott formájú kijelentéseket.) A kik folt tanúsítja. a
gyöngédtelensége bizonyítja. Miesoda gyilkos szemet
vetett a feleségére, mikor az nem akarta megengedni,
hogy a kis fiát (valami hat esztendő) leltassa.

— Hogy hagyta itt e rabiatos embert?

— Míg én az egyik vendéget kiszolgáltam,
kirugdosta fiastul, kibuktak a hóra.

Felalítottam A megtaposott igazság ébredte-
fel bennem, vagy a gondviselés engem rendelt-e ki
megtorló feladatra? Elhatároztam, hogy ez emberi
bestiával végezni fogok. A részeg emberek balsorsa
még segített. Az az ember velem akart kötözködni.
Összenéztünk. És minden retorikai szépítgetés nél-
kül kell kijelentem, hogy a maga tehetetlenségé-
ben kirugtam a részeg kovácsot.

*

Nem tudom, de a társadalmi jogrend koremai
kiegyenlítőse nem hozott lelkekre enyhülést. Azóta
egy emlék kínoz: egy megfagyott halottat látok
folytonosan, a kinek fagyott keze mintha öklöbe
szorulna.

És én futok, míg agyam kimerül a rémes em-
lékekre...

Hallani vélem az asszony jajveszékelését, mi-
dön hírül vitték neki, hogy az ura a kávéház előtt
megfagyott.

Látom a didergő porontyokat, a midőn utánoz-
zák anyjukat és ők is kétségbeesetten mennek a
koporsó után.

És felszólal bennem a vád, üldöz kegyetlenül.
A halottra vetett szememet feledékenységgel aka-
rom befedni, de nem lehet.

Pedig talár oka sem vagyok, hogy megfagyott
a hóban...

Ő akarta az életemet, kést rántott reám s én
csak jogos önvédelemből cselekedtem.

Szívetem mardosó kinnal facsarja a megrug-
dalt asszony sírása, azé az asszonyé, akit agyba
főbe vertek, kilökték a hóakásra s aki mégis, vál-
tig úgy siratja korhely urát: Édes, drága uram!
... Asszony! Mily talányos, különös lelked van
neked. Minden keserved feledni tudod egy két pillan-
tatért, melyben zsarnokod kegyesen részesített.

A magam vád alá helyezése, védekezése, a
királyi kegyelemig meő pör megkegyelmezésemért,
nem foglalt el oly benső lélekmozdulással, mint
látni egy bánatos, feketeruhás asszonyt kisírt sze-
mekkel, sápadt arcán a démoni bosszúállás vágyá-
val, ha a törvényházban találkoztunk.

Én, a megtiprott jogrend hivatlan öre, igye-
keztem jóvá tenni hibámat s a kenyérkereső nélkül
maradt nőnek havi segélyre köteleztem magamat, a
mire a sápadt asszonynak egy kijelentése volt,

— Vérdíj nem kell. Férjem gyilkosának aranya
sem kellene, ha az üdvösséget váltanám is meg vele.

Soha nem felejttem el, mikor a harmadbírósi
ítélet kihirdetésekor összekulesolt kezekkel előm bo-
rult s az örület fájdalmával szoritotta össze szívemet.

— Az uramat ad elő nekem, az áldott emlékü
uramat, kit felednem lehet.

*

Hugó Viktor, igazad van: „Az égnel is van
nagyobb látomány: az emberi lélek.”

pon a házi szövőpár továbbfejlesztését és ugyanezen alapon több vállalat létesítését veszi tervbe. Az agyagiparnál az iparosok nevelésére fektetné a főszert és a segítés módját. Lényegesebb iparosnak ösztöndíjjal való gyakorlati kiképzetésében és azután tisztességes műhelyberendezéssel való támogatásban látja. A kő- és márványiparban gépegépek és szállítási kedvezmények engedélyezése volna kívánatos, míg az üvegiparban az ásványvizes palackok gyártását kívánja felkarolni.

A vasiparban a meglevő szentkeresztbányai vasgyár öntvényüzemének kibővítése, valamint közönségesebb szerűk gyártásának fejlesztése volna az egyik feladat, javasolja azonkívül Erdővidéken és Torockón egy-egy vasgyár létesítését az előbbiben a lágyvasöntvények, az utóbbiban a szerszámok kovácsolt áruk és kemény drót előállítására, esetleg ezzel kapcsolatban a vasházipar meghonosítására is történnék kísérlet.

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** A király báró Rudnyánszky Béla kir. ítélőtáblai bíró kinevezte a kolozsvári kir. törvényszék elnökévé s neki egyúttal a kir. kuriai báró címet és jellegel adományozta.

— **Tanári kinevezések.** Bálinth György főgimn. tanár és fővezető intézeti regens Csik-Somlyóról Brassóba helyeztetett át. — Kassay Lajos Csiksomlyón regens lett. — Csiksomlyóra kinevezettek: Dobos Ferenc, a tört. és földrajz. Ferenc Gyula magyar és lat. Veszprémi Dezső szintén magyar és latin tanszékére. — Székelyudvarhelyre saját kérelmére áthelyeztetett Csiksomlyóról Fazekas Gáspár. — Marosvásárhelyre tornatanítónak kinevezetett Baier Ferenc es. és k. főhadnagy.

— **Jubileum.** Tegnap, f. hó 25-én volt városunk köztisztviselőiben álló, tevékeny polgára, Nagy Károly 25 éves árvaház igazgatói jubileuma. Nem kell említenünk, hogy mit tett egy humánus, mint a város közügyei érdekében, mutatja azt az itteni összes humán intézet s különösen a bölcs vezetéke alatt álló árvaház folyamatos fejlődése. A Gondviselés akarata volt, hogy ez intézetet ő vezesse. Van-e valaki még, ki úgy szívén viselje, úgy magáévá tegye az elhagyatott árvák ügyét. Mára nevezettnek ez alkalomból őszintén gratulálunk, kívánjuk, hogy még sokáig gondozza az árvákat. Adjon a Mindenható sok ilyen buzgó férfit, hogy városunk a haladás és békés fejlődés útjára térve virágozzék.

— **Lelkészi áthelyezések.** Toldalagi Samu gr. petrozsényi plebános megrongált egészségére való tekintettel saját kérelmére Alsó-Kapnikra áthelyeztetett s helyébe Buday János lupényi plebános küldetett ki. — Lukatos János bereczki káplán Gyergyó-Csomafalvára, Pénzes László újmész Gy.-fehérvárra káplánnak nevezetett ki.

— **Honvédeink hazaérkezése.** A kőzdívásárhelyi m. kir. honvéd zászlóalj honvédsége az Erzsébetváros környékén 3 hétnél hosszabb időn át tartott ezredgyakorlatokról jövő pénteken (július 28-án) az esti vonattal érkeznek haza Kőzdívásárhelyre. Isten hozza őket vissza körünkbe!

— **Halálozás.** Mély részvétellel közöljük a szomorú hírt, hogy Horváth István a sepsiszentgyörgyi áll. polgári fiúiskola egyik derék, buzgó tanára f. hó 24-én Marosvásárhelyen, hová testvérbátyja: Horváth József főgimnáziumi tanár, látogatására utazott volt, alig egy órai szenvedés után, élete 47-ik évében szívizélhűlésben váratlanul elhunyt; özvegyet: szül. Schneider Hedvig sepsiszentgyörgyi áll. iskolai tanítónőt s 3 gyermeket hagyva mély bánatban. Temetése Marosvásárhelyen történt meg nagy részvétellel f. hó 25-én d. u.

— **Szemere Attila meghalt.** Váratlanul és megdöbbentően hat ráunk és az egész magyar társadalomra a lesújtó gyászhiír: Szemere Attila, Szemere Bertalanak, az első alkotmányos magyar miniszterium belügyminiszterének fia, 22 évi dőlelt háromnegyed tizenegy órákor kiszenvedett. Előző este kedélyes hangulatban vacsorázott nejével együtt a Városligetben; onnan hazatértek Fásor-utca 25. számú lakásukra. Szemere nyugalmára tért. Szombati délután órákor szívizélhűlésről panaszkodott; azonnal orvost hívtak a Grünwald sanatóriumból, de a beteg már nem lehetett segíteni. Háromnegyed tizenegykor a hirtelen fejlődő szívbetegség megölte.

— **Főgimnáziumunk építési ügye** egy lépéssel előbbre haladt. Mint értesülünk ugyanis a r. k. státus igazgató-tanácsa júl. 17-én tartott ülésében határozott a telek fölött, kimondván, hogy a miniorita konvent tulajdonát képező régi major és szomszédos telkekre építtessék föl az új gimnáziumi épület. Kapcsolatban ezzel megjegyezzük, hogy az a hír, hogy az ig. tanács ezért határozott volna így, mivel állítólag a gimn. tanári kara 12000 koronát ajánlott volna föl az esetre, ha ezen helyre lesz az építés, nem felel meg a valóságnak. Így határozott az ig. tanács, mert szakértő véleménye alapján s egyéb okoknál fogva így látta azt célszerűnek.

— **Halálozás.** Pap Elek, kőzdívásárhelyi kirtörvényszéki nyugalmazott albiró, f. hó 23-án élete 58-ik évében Marosvásárhelyen meghalt. Özvegye sz. Gorove Nelli, s öt leánygyermekre siratja a sok szenvedés után elhalt derék családapát.

— **A „Kőzdívásárhelyen szünidőző tanuló ifjuság”** Elekes Béláné, Fejér Károlyné járásbíróné, Fejér Károlyné kereskedőné, Intze Istvánné, özv. Nagy Lajosné, Stocker Antalné, Dr. Szini Gyuláné és Dr. Tóth Józsefné védnöksége alatt augusztus 5-én szombaton este a Vigadóban tánemulatságot rendez, felerészben a szegény tanulókat segélyező alapja, felerészben a kőzdívásárhelyen felállítandó Kossuth szobor alapja javára. A rendezőség élén Diénes Lajos joghallgató, mint elnök, Jakab Erzsike Vajna Erzsike, Wolnreiter Erzsike, Pekete András, Kiss Gyula és Sófai Fülöp Ferenc mint alelnökök állnak s 49 leány, 40 fű rendező áll. Tekintve a kettős, t. i. hazafis és humánus jótékony célt, melyet a nemes ifjuság emulatsággal elősegíteni akar, melegen ajánljuk azt közönségünk szíves támogatásába.

— **Petőfi ünnepély a Kászon fürdőn.** A kászonjakabfalvi fürdővendégek f. év július 30-án d. e. fél 10 órakor, Kászon fürdőn, Petőfi ünnepet rendeznek, melyre az érdeklődőket hazafias tisztelettel meghívja a rendezőbizottság. Az ünnepély sorrendje: 1. 1. Lombátor alatt misét tart Veress Lajos kerellőszentpál főesperes. 2. Egyházi beszéd Bartha Ferenc kászonjakabfalvi plebános által. 3. 1. Szózat. Eneki a fürdői dalkar. 2. Megnyitó beszéd, tartja Zajzon Sándor polgári isk. tanár. 3. „Petőfi emlékezete” Julov Vikortól, szavalja: Szilágyi Sámuel. 4. Magyar népdalokat énekel Kotsuba Rózsika urhölgy. 5. Szaval: Balogh Gabriella k. a. 6. Szaval: Kotsuba Rózsika urhölgy. 7. „Árpád sirjánál”: Irta: Kovács Gyula. Szavalja: Szilágyi Sámuel. 8. Hymnusz. Eneki a fürdői dalkar. 9. Rákóczi induló a Szőke Pista zenekara által. Az ünnepélyt társas-ebéd követi, melyen a szokásos sorleg beszédet M. Székely János kőzdívásárhelyi áll. isk. igazgató tartja. A társas ebéd után tánemulálom lesz, melyre a belépőjegy személyenként 1 korona, családjegy 2 K. Végül tűzi játék.

— **Mulatság Bálványos fürdőn.** Július 30-án este 7 órakor Bálványos-fürdőn műsorral összekötött tánemulatság lesz. A műsor a következő: 1. Zongorajáték, Báro Apor Gizella és Kortsák Ida k. a. 2. Melodráma. 3. Az egyetlen leány. Vigjáték 1 felvonásban. Belépő díjak: személyjegy 1 K., családjegy 2 korona. A mulatságot kedvezőtlen időben is megtartják. Helye: a curszalón. Felhívjuk rá a közönség figyelmét.

— **Gazdasági iskolák a tanítóképzőkben.** A vallás és közoktatásügyi miniszter körrendeletet intézett valamennyi tanfolyámhoz, akinek területében tanító- vagy tanítóképző van, a melyben elrendeli, hogy a folyó iskola évtől kezdve mindazon állami tanító- és tanítóképző intézeteknél, ahol a gyakorló iskola eddig esonka, azaz V–VI. osztály és ismétlőiskola nélkül való volt, felte kell léptetni az V. és VI. osztályt és a gazdasági irányú ismétlőiskolákat. Meghagyja továbbá a miniszter, hogy a növendékeknek alkalmat kell adni, hogy minél többet foglalkozzanak a gazdasági iskolában. Tervbe vette továbbá a miniszter, hogy valamennyi tanítóképzővel kapcsolatosan főziskolát és kisebb házi gazdaságokat rendeztet be a gyakorlati oktatás céljaira.

— **Tanítók az embermentés szolgálatában.** Közöltük, hogy megyénk tanfelügyelője a tanítókat a József kir. Herceg Szanatórium Egyesület taggyűjtésére kérték fel, mely egyesület a tüdővész elleni harcban oly hathatósan működve országsszerte gyógyítóházakat akar emlíni. Tanítóink a fontos társ-

dalmi tevékenységet elősegítve, a tanfelügyelőkhöz felhívását igen szimpatikusan fogadták országsszerte, így megyénkben is.

— **A tüdővész pusztítása.** Megdöbbentő az a szomorú tanúság, a mit a statisztika számadatai tárnak előttünk a tüdővész emberirtó, rettenetes pusztításáról. Csaknemrög figyelmeztette közönségünket is a Szanatórium-Egyesület egyik közgyűlésén a tudós Korányi professzor, hogy a tüdővész Európában évente egy milliónál több embert pusztít el. Ebből a rengeteg számból hazánkra is igen nagy részlet esik. Nálunk a tüdővész elleni védekezés csak mostanában kezd jelentősebb akcióba lépni és úgy a kormányoknak, mint a társadalomnak kitartó tevékenységére és állandó támogatására van szükség, hogy sikeresebb eredményeket mutathasson föl, a mely a halálozások statisztikájában csökkentse a tüdővészben elpusztultak százalékát. A legutóbbi hivatalos kimutatás szerint a magyar birodalomban április hó folyamán tüdővészben elhalt 9705 egyén. Ebből az erdélyrészi vármegyékre és városokra esik: Alsó Fehér 82, B. Naszód 41, Brassó 40, Csik 64, Fogaras 33, Háromszék 61, Hunyad 108, K.-Küküllő 48 egyén. Kolozs 117 egyén. Kolozsvár 35 egyén. Maros Torda 91, M.-Vásárhely 7, N.-Küküllő 71, Szeben 47, Sz.-Doboka 110, T.-Aranyos 74, Udvarhely 45 egyén.

— **Üdülőhelyek a Székelyföldön.** Nehány gyönyörű és kiválóan egészséges üdülő telepet rendeztetett a marosvásárhelyi Székely-Társaság a Székelyföldön. Ebből van: Maros-Torda vármegyében 3, Udvarhely megyében 7, Háromszék megyében 6, Csik megyében 5, Brassó megyében 1. Ezen üdülőhelyek részletes ismertetése külön füzetben is megjelent, melyet bárkinek díjtalanul küld meg Szentgyörgyi Dénes, a társaság gazdája.

— **Zsidó sírhely Krisztus idejéből.** Egy Jeruzsálemben megjelenő zsidó felekezeti lap legutóbbi számában egy Krisztus idejéből való sírhelyről tesz említést, melyet a siriai árvaház telkén, Jeruzsálem közelében találtak. A sír egy nagy 63 cm. magas és 42 cm. vastag kővel volt elzárva és magában foglalt egy mélyen fekvő előcsarnokot, a melyből egy másik, szintén kővel elzárt második csarnokba lehetett jutni, ahol több kőpad és öt sírhely volt. Ezek közül három üres volt, a másik kettőben emberi testrészek voltak. A síron görög és nehezen kibetűzhető kővetkező héber feliratok olvashatók: Papias Kai Salome Skythopolitai; Papias Habbesani, Amnia Habessani, Chanin Habessani, Josef bar Chanin.

KÖZGAZDASÁG.

Felhívás

Háromszék megye lótulajdonosaihoz!

Háromszék vármegye gazdasági bizottsága egyetértve a lótenyésztő bizottsággal, a nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi Miniszterium és székelyföldi miniszteri kirendeltség anyagi támogatása mellett folyó évi október hó 10-én Sepsiszentgyörgyön, a Szent Mihály napi állatvásárt megelőző napon lódíjazással, kocsis- és lóversenyyel egybekötött lóvásárt rendez.

Felhívjuk a lótulajdonosokat, érdeklődőket a mennyiben a vásáron, díjazáson ló kocsis versenyyben részt venni ohajtanak, ebbeli száadékokat a lovak pontos leírásával (év, szín, neme, magasság fajta) a gazdasági bizottság titkárnál Imreh Béla urnál (Sepsiszentgyörgy, vármegyeház) legkésőbb f. évi augusztus hó 15-ig jelentésk be.

A részletes program a díjak pontos kiténtetésével mindm bejelentővel közöltetni fog.

Felhívjuk a lótulajdonosok figyelmét arra is, hogy ha bejelentések megfelelőek lesznek, külföldi vevőkre is számít a rendező bizottság.

Sepsiszentgyörgy, 1905. évi július hó 17-én.

Rendező bizottság nevében.

Báro Szentkeresztty Béla,
elnök.

H i r d e t é s e k.

Sz. 542—905.

Vadászterület bérbeadása.

Lemhény község 23000 hold vadász területe utóajánlat folytán 1232/905. számú alispáni intézkedés folytán, 1905. január 1-től 6 (Hat) évre, nyílt árverés útján, 1905. évi augusztus hó 5-én d. e. 10 órakor, Lemhény község házánál a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Feltételek a lemhenyi körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Lemhény, 1905. júl. 20-án.

Szánthó Károly,

(79. 1—1.)

körjegyző.

Faeladási hirdetmény.

Kézdivásárhely város (Háromszék-vármegye) tulajdonát képező és Lemhény község határában fekvő „Kecskés” nevű 17326 k. hold erdejében szakértői becslés szerint felvett:

56183 drb lucfenyő 65263 m³ műfa és 12944 m³ tűzifa és hulladéokra becsülve; 73490 drb jegenyefenyő 144036 m³ műfa és 69664 m³ tűzi és hulladékra becsülve; továbbá 40680 m³ bükk haszonfa felsőbb engedély alapján 1905. év szeptember 20-án délelőtt 9 órakor Kézdivásárhely városházánál írásbeli zárt

ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 387 823 korona azaz Háromszáznolevanezhétezernevezszázhuszonhárom korona.

Árverezni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10 (tíz) %-át bántpénz gyanánt az árverező biztos kezéhez letenni.

Írásbeli zárt ajánlatokhoz, melyek a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, szintén a fenti összegű bántpénz, vagy ovadékképes papír mellékelendő.

Utó ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Az árverési és szerződési feltételek Kézdivásárhely város tanácsánál és a bereczki m. kir. járási erdőgondnokságánál, hol vevő bővebb felvilágosításokat kaphat, bármikor megtekinthetők.

Kézdivásárhely, 1905. július 25-én

(81. 1—3.)

A városi tanács.

Sz. 416—905. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a k.-vásárhelyi kir. járásbírósa 1905. V. 146/8. számú végzése következtében dr. He-

repi Iván k.-vásárhelyi ügyvéd által képviselt Sandi Kata Rákosi Máténé javára felesernátoni Rákosi Máté ellen 22 K.—f. s jár erejéig 1905. évi március hó 7-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 619 K.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: házi butorok, ökrök, borju, tehén borjával, széna, árpa, házi szerelvények nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a k.-vásárhelyi kir. j.-bírósa 1905-ik évi V. 146/8. sz. végzése folytán bíróság már megállapított költségek erejéig F.-csernátonban a helyszínén leendő eszközlésére 1905. évi július 29-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Ameonyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglal-

tatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kézdivásárhely, 1905. július hó 12-én.

Kakutsi Ádám,

(80. 1—1.)

kir. bírósági végrehajtó.

Felhívás.

A fogarasi m. kir. állami ménes osztály parancsnokságánál Alsószombatfalván (Fogarasmegye) időnkint 13—16 éves teljesen ép és erős testalkatu szegénysorsú földmives szülők gyermekei lovászfiú minőségben, teljes ellátás, ruházat és egyelőre 4 K. havibér mellett — mely évente emelkedik — vétetnek fel. A felvételhez csakis eselékönnyv szükségeltetik.

Felvételi tájékoztatást érdeklődők díjtalanul küld a ménes osztály parancsnokság.

(82. 1—3.)

Használt, de jókarban levő

ZONGORA

jutányos árért eladó.

Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

(78. 2—4.)

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb és legdivatosabb bálí, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindennemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon diszes kiállításban. — Gyászkoszorúk szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi ércbetűkkel, melyek a szallagról soha le nem hullnak — olcsó áron eszközöltetnek.

Levelezőlapalbumok.
Emlékkönyvek.

Mindennemű szükségeltető községi, közgazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * *

Ima- és énekkönyveket, úgy katolikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és állmoskönyvek, legújabb népdalok nagy raktáron. Mindennemű tankönyvek, tanszerek és naptárok dus választékban.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom éresarkokkal, miáltal azok tiszteztartósabbakká válnak. Bőrárukban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzerszények, dohány-, cigaretta-, szivar- és névjegy-tárcák. Fűsűk, bajuszkefék. Továbbá acél- és nikkelt remontoar zsebórák, pisztolyok, revolverek, szemüvegek, hegedűhurok, evikkek, olvasók, borotvák

IFJ. JANGSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdájá, könyvkötészete, papir-, írószer- és könyvkereskedés.

KÉZDIVÁSÁRHELYT.

a „Jancsó”-fele gyógytár mellett.

A Székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára.

Butorraktáromban mindigállandóan raktáron tartok szalon-, ebédlő- és hálósoba berendezéseket, vaságyakat, gyermekkoscsikat, ablak carnissokat, hajlitott és

préselt ületű székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli- és étszékronyeket, ebédlő és heverő diványokat matracokat stb., stb., melyeket a jelenleg ujonnan berendezett asztalos műhelyemben kitűnő száraz anyagból saját felügyeletem alatt készítettetek s olcsó árak mellett boesátok szives rendelkezésre.